

Sygn. akt X Ga 24/14

POSTANOWIENIE

Dnia 28 marca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy

w składzie

Przewodniczący Sędzia SO Lesław Zieliński (spr.)

Sędzia SO Iwona Wańczura

Sędzia SO Małgorzata Korfanty

Protokolant Grzegorz Kaczmarczyk

po rozpoznaniu w dniu **28 marca 2013 roku** w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z urzędu

z udziałem(...) **Spółki z o.o. w Z.**

o wpis zmian do KRS

na skutek apelacji wniesionej przez uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 16 grudnia 2013r.

sygn. akt GL X Ns-Rej. KRS 22304/13/073

postanawia:

oddalić apelację.

SSO Iwona Wańczura SSO Lesław Zieliński SSO Małgorzata Korfanty

Sygn. akt X Ga 24/14

UZASADNIENIE

W Sądzie Rejonowym w Gliwicach wszczęto z urzędu postępowanie po uzyskaniu informacji z Krajowego Rejestru Karnego, że ujawniony w rejestrze Spółki jako Prezes Zarządu A. L. został prawomocnie skazany za przestępstwa wymienione w art. 18 § 2 ksh.

Postanowieniem z dnia 16 października 2013 r., sygn. akt GL X Ns.- Rej. KRS 17675/13/372, referendarz sądowy wykreślił z rejestru Prezesa Zarządu A. L.. W uzasadnieniu wskazał, że skazanie A. L. nastąpiło na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 21.01.2013 r., sygn. akt IV K 71/11 za przestępstwa wymienione w art. 18 § 2 ksh, a zgodnie

z art. 18 § 2 ksh nie może być członkiem zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej albo likwidatorem osoba, która została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwa określone w przepisach rozdziałów XXXIII-XXXVII Kodeksu karnego oraz w art. 585, art. 587, art. 590 i w art. 591 ustawy.

Na powyższe postanowienie uczestnik (...) z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. złożył skargę wnosząc o jego uchylenie.

W uzasadnieniu wskazał, że z postanowieniem tym nie sposób się zgodzić, ponieważ przestępstwo w związku z którym dokonano wykreślenia

z zarządu popełnione zostało kilka lat przed powołaniem zarządu, a wykreślenie każdego, kto popełnił w przeszłości przestępstwo i wobec którego nie orzeczono odpowiedniego środka karnego, byłoby niezgodne z intencją ustawodawcy, który przewidział szczególną podstawę wyłączającą możliwość pełnienia określonych funkcji na mocy wyroku Sądu (orzekającego środek karny).

Postanowieniem z dnia 16 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Gliwicach utrzymał w mocy ww. postanowienie referendarza sądowego.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że wbrew twierdzeniu skarżącego, zachodzą przesłanki uzasadniające wykreślenie A. L.

z rejestru jako Prezesa Zarządu Spółki.

A. L. został skazany na mocy wyroku Sądu Okręgowego

w Gliwicach z dnia 21.01.2013 r., sygn. akt IV K 71/11 za przestępstwo

z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 284 § 2 kk, a zatem za przestępstwo przeciwko mieniu (rozdział XXXV kodeksu karnego) objęte katalogiem z art. 18 § 2 ksh. Sąd karny wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat oraz karę grzywny w wysokości 40 stawek dziennych po 40 zł.

Sąd Rejonowy wskazał że, niezależnie od faktu, iż nie nastąpiło jeszcze zatarcie skazania A. L., w sprawie znajdzie zastosowanie przepis

art. 18 § 3 ksh i tym samym zakaz bycia członkiem zarządu w tym przypadku ustanie z upływem piątego roku od dnia uprawomocnienia się wyroku skazującego, tj. 18.07.2018 r., chyba że sąd karny zarządzi wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności, to wtedy zakaz ustanie z upływem trzech lat od dnia zakończenia okresu odbywania tej kary. W ocenie Sądu zakaz, o którym mowa w art. 18 § 2 ksh jest instytucją autonomiczną stworzoną tylko na potrzeby prawa handlowego i dotyczącą spółek kapitałowych, a więc odrębną od instytucji zatarcia skazania istniejącej w prawie karnym. Zakaz pełnienia funkcji w organach spółek kapitałowych nie stanowi reakcji na przestępstwo, lecz jest wyłącznie konsekwencją prawomocnego skazania za określone w art. 18 § 2 k.s.h. przestępstwa i to konsekwencją powstającą z mocy prawa.

W związku z powyższym, zdaniem Sądu, słusznie referendarz sądowy wykreślił z rejestru Spółki Prezesa Zarządu A. L., jako że jego skazanie z mocy wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 21.01.2013 r. nastąpiło za przestępstwa wymienione w art. 18 § 2 ksh, a nie upłynął jeszcze okres określony w art. 18 § 3 ksh, po którym zakaz pełnienia funkcji członka zarządu w spółce kapitałowej ustaje. Niezależnie od skutku jaki w świetle

art. 18 § 2 ksh powoduje prawomocne skazanie członka zarządu za przestępstwa wskazane w tym przepisie, tj. w postaci automatycznego wygaśnięcia mandatu albo w postaci konieczności odwołania, względnie złożenia rezygnacji przez takiego członka zarządu jego wpis nie może pozostać w rejestrze.

W związku z powyższym na mocy art. 18 § 2 i 3 ksh oraz art. 5181 § 3a kpc w zw. z art. 7 i art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 roku

o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2007r. Nr 168, poz. 1186 j.t. ze zm.) Sąd Rejonowy orzekł jak w sentencji.

Uczestnik postępowania w apelacji od powyższego orzeczenia wniósł

o jego uchylenie i umorzenie postępowania, a dodatkowo o przedstawienie Trybunałowi Konstytucyjnemu pytania prawnego dotyczącego zgodności przepisu art. 18 § 2 i 3 ksh z art. 2, art. 22, art. 31 ust. 3 oraz art. 42. ust. 1 i 2 Konstytucji RP.

Uczestnik podniósł w szczególności, że przepisy obowiązującego prawa karnego przewidują w katalogu środków karnych zakaz zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej (art. 39 pkt 2 kk). Możliwość orzeczenia takiego zakazu musi być poprzedzona ustaleniem, iż sprawca nadużył przy popełnieniu przestępstwa stanowiska lub wykonywanego zawodu albo okazał, że dalsze zajmowanie stanowiska lub wykonywanie zawodu zagraża istotnym dobrom chronionym prawem. Niezależnie więc od możliwości wykazywania braku zaistnienia przestępstwa w ogóle, w toku procesu karnego oskarżony zwalczać może również samo niebezpieczeństwo zastosowania zakazu. Tym samym wykazując w toku postępowania karnego, że zarzucone mu przestępstwo w żaden sposób nie zagraża istotnym dobrom chronionym prawem, w konsekwencji będąc skazywanym, nie unika on zastosowania zakazu, przy czym dzieje się tak poza postępowaniem karnym.

Uczestnik podkreślił, że dość osobliwą jest sytuacja, w której w toku rzetelnego, bezstronnego procesu, gwarantowanego przez Konstytucję i przepisy obowiązującej procedury karnej, przy wszechstronnym rozważeniu nie tylko okoliczności czynu, ale i właściwości osobistych sprawcy, Sąd nie znajduje podstaw do orzeczenia środka karnego, zaś z automatu czyni to sam art. 18 § 2 ksh. Automatyzm ten jest w ocenie skarżącego zupełnie irracjonalny, albowiem powołany do dokonywania ocen Sąd „zastępowany” jest przez bezwarunkowy przepis.

Podobnie wątpliwości budzi fakt zupełnej obojętności na to, kiedy przestępstwo popełniono.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestnika nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy, rozpoznając przedmiotową sprawę, dokonał oceny zaskarżonego postanowienia w granicach zarzutów podniesionych w apelacji, uznając zaskarżone orzeczenie za prawidłowe.

Sąd Okręgowy uznał, że Sąd I instancji, w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, właściwie zastosował obowiązujące przepisy prawa materialnego oraz dokonał prawidłowej ich wykładni.

Nie można zarzucić Sądowi I instancji nieprawidłowości w rozumowaniu czy też błędów logicznych.

W rozpatrywanej sprawie istotnym jest, że zgodnie z treścią art. 18 ust. 2 i 3 ksh nie może być członkiem zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej albo likwidatorem osoba, która została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwa określone w przepisach rozdziałów XXXIII-XXXVII Kodeksu karnego oraz w art. 585, art. 587, art. 590 i w art. 591 ustawy.

Zakaz, o którym mowa powyżej ustaje z upływem piątego roku od dnia uprawomocnienia się wyroku skazującego, jednakże nie może zakończyć się wcześniej niż z upływem trzech lat od dnia zakończenia okresu odbywania kary.

Omawiana regulacja jest rozwiązaniem specyficznym, gdyż żadna inna ustawa, niedopuszczająca do zajmowania określonego stanowiska przez osobę skazaną, nie zawiera własnego unormowania dotyczącego obowiązywania w czasie takiego zakazu (art. 18 § 3 ksh), a przede wszystkim nie przewiduje możliwości ubiegania się przez skazanego o zwolnienie go z tego zakazu lub o skrócenie jego obowiązywania (art. 18 § 4 ksh).

Utrata zdolności do pełnienia funkcji określonych w art. 18 § 1 ksh, w tym do pełnienia funkcji członka zarządu w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, następuje z chwilą uprawomocnienia się wyroku za popełnione przestępstwo i skutek ten następuje ex lege, czyli bez orzekania

o tym zakazie w wyroku skazującym sprawcę. Utrata tej zdolności nie jest sankcją karną, gdyż nie jest wymieniona wśród kar ani środków karnych (art. 32 i 39 kk) – tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 stycznia 2008 r., sygn. akt IV CSK 356/07, opubl. OSNC 2009/3/43.

Jakkolwiek przepisy § 3 i 4 art. 18 ksh operują charakterystycznym określeniem „zakazu” odnoszącego się do uczestnictwa we władzach spółki handlowej, a przy tym odnoszą efekt zbliżony, w pewnym sensie, do wyznaczonego zakazem opisanym w art. 41 § 1 kk, to nie ulega wątpliwości, że charakter obu instytucji jest odmienny.

Orzeczenie o środku karnym następuje w orzeczeniu rozstrzygającym o odpowiedzialności karnej, po dokonaniu merytorycznej oceny przesłanek i celu jego stosowania.

Z kolei skutki opisane w art. 18 § 2 ksh powstają „samoistnie” (ex lege) w wyniku wydania wyroku skazującego, a ich charakter jest autonomiczny względem treści i skutków, zawartych w tym wyroku, rozstrzygnięć o karach i środkach karnych.

Cecha niekaralności za przestępstwo, jako warunek pełnienia funkcji, zajmowania stanowiska, czy też wykonywania określonej działalności, stanowi bowiem swoistego rodzaju ustawowe kryterium kwalifikujące do przejawiania aktywności w konkretnym obszarze, mające na celu zapewnienie pewności obrotu gospodarczego.

Podkreślenia wymaga przy tym, że orzeczenia sądów są zdarzeniami prawnymi i utrata zdolności do pełnienia funkcji określonych w art. 18 § 1 ksh związana jest z tym faktem, a nie terminem popełnienia przestępstwa.

Znaczenie decydujące z punktu widzenia stosowania przytaczanej regulacji ma zatem data wydania prawomocnego wyroku skazującego za określone przestępstwo, nie zaś ustalenie co do czasu popełnienia przypisanego nim przestępstwa.

Ocena kwestii związanych z faktem popełnienia przestępstwa jest istotna o tyle, o ile Sąd obowiązany jest badać, czy osoba składająca wniosek na podstawie art. 18 § 4 ksh dopuściła się czynu należącego do kategorii przestępstw wymienionych w art. 18 § 2 ksh, których popełnienie rodzi skutek w postaci zakazu uczestniczenia we władzach spółki handlowej, oraz o ile obowiązany jest kontrolować, czy przestępstwo, za które skazano, miało charakter umyślny czy nieumyślny.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy podziela w pełni stanowisko Sądu Rejonowego o wykreśleniu z rejestru spółki prezesa zarządu A. L., jako że jego skazanie z mocy wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 21 stycznia 2012 r., sygn. akt IV K 71/11 nastąpiło za przestępstwa wymienione w art. 18 § 2 ksh, a nie upłynął jeszcze okres określony w art. 18 § 3 ksh, po którym zakaz pełnienia funkcji członka zarządu w spółce kapitałowej ustaje.

W konsekwencji zaś powyższego Sąd Okręgowy nie powziął wątpliwości co do zgodności kwestionowanego przez skarżącego aktu prawnego z Konstytucją RP.

Podkreślenia zaś wymaga, że Sąd nie może stawiać pytania prawnego w trybie art. 193 Konstytucji RP dopóty, dopóki sam nie wyrobi sobie poglądu prawnego w kwestii niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją.

W przeciwnym razie należałoby stanąć na stanowisku, że w danej sprawie Sąd de facto uchyla się od dokonania autonomicznej (samodzielnej) wykładni i zastosowania prawa ad casum. Oznaczałoby to równocześnie także i to, że Sąd zwraca się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym nie po to, aby przedstawić umotywowany zarzut niezgodności aktu normatywnego

z Konstytucją, ale po to, aby uzyskać od Trybunału Konstytucyjnego stanowisko w kwestii prawidłowej wykładni wskazanych norm prawnych, które mają stanowić podstawę prawną rozstrzygnięcia sądowego, co nie należy do kompetencji Trybunału Konstytucyjnego (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 18 marca 2010 r., sygn. akt IV KZ 8/10, opubl. OSNwSK 2010/1/621).

Skoro zatem Sąd nie doszedł do przekonania, że przepis art. 18 ksh narusza Konstytucję, nie był zobowiązany do uwzględnienia wniosku skarżącego.

Z powyższych względów Sąd rozpoznając sprawę w granicach zarzutów apelacji nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonego postanowienia i po myśli art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 kpc oddalił apelację, jako bezzasadną.

SSO Iwona Wańczura SSO Lesław Zieliński SSO Małgorzata Korfanty